

ผลของระบบการพยาบาลสนับสนุนและให้ความรู้ต่อการดูแลตนเองและควบคุมอาการโรคข้อเข่าเสื่อมของผู้สูงอายุ ในชุมชนเขตเมือง กรุงเทพมหานคร

EFFECTS OF SUPPORTIVE EDUCATIVE NURSING SYSTEM ON SELF-CARE AND SYMPTOM CONTROL FOR OLDER ADULTS WITH OSTEOARTHRITIS OF THE KNEE IN AN URBAN COMMUNITY, BANGKOK

เบญจยามาศ พิลาชนต์ 4837638 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ขวัญใจ อำนางสัตว์ชื่อ, Ph.D., (Nursing), พัทธพร เกิดมงคล, Ph.D., (Nursing), ทศนีย์ รวีวรกุล, ปร.ค., (พยาบาล), กิรติ เจริญชลวานิช, พ.บ.

บทคัดย่อ

โรคข้อเข่าเสื่อมเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญโดยเฉพาะในผู้สูงอายุ การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ต่อการดูแลตนเองและการควบคุมอาการโรคข้อเข่าเสื่อมของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่มีอาการของโรคข้อเข่าเสื่อมในระยะแรก แบ่งผู้สูงอายุออกเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 45 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 42 คน ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมการพยาบาลนาน 8 สัปดาห์ ซึ่งเป็นการประยุกต์ทฤษฎีระบบการสนับสนุนและให้ความรู้ร่วมกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถในตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Independent t-test และ Paired t-test พบว่าภายหลังการกลุ่มทดลอง ผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เรื่องอาการของโรคข้อเข่าเสื่อม การรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเอง ความคาดหวังผลลัพธ์ พฤติกรรมการดูแลตนเอง และการควบคุมอาการสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบและก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) หมายถึง กิจกรรมดังกล่าวทำให้กลุ่มทดลองมีระดับการรับรู้อาการของโรคข้อเข่าเสื่อมและการรับรู้ประโยชน์ในการดูแลตนเองที่ถูกต้องดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบและก่อนทดลอง มีระดับความเชื่อมั่นในความสามารถและมีความคาดหวังผลลัพธ์ในการดูแลตนเอง และมีการปฏิบัติตนเพื่อดูแลตนเองที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบและก่อนทดลอง นอกจากนี้ยังมีดัชนีมวลกาย ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบและก่อนทดลอง แต่ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพิสัยข้อเข่าระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ ในการเพิ่มพฤติกรรมการดูแลตนเองและควบคุมอาการโรคข้อเข่าเสื่อม ในผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตเมือง กรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ/ ข้อเข่าเสื่อม/ ระบบการพยาบาลสนับสนุนและให้ความรู้/ การดูแลตนเอง

EFFECTS OF SUPPORTIVE EDUCATIVE NURSING SYSTEM ON SELF-CARE AND SYMPTOM CONTROL FOR OLDER ADULTS WITH OSTEOARTHRITIS OF THE KNEE IN AN URBAN COMMUNITY, BANGKOK

BENJAYAMAS PILAYON 4837638 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KWANJAI AMNATSATSUE, Ph.D.,
PATCHARAPORN KEADMONGKOL, Ph.D., TASSANEE RAWIWORRAKUL, Ph.D.,
KEERATI CHAROENCHOVANICH, M.D.

ABSTRACT

Osteoarthritis of the knee has been a significant public health problem because of its prevalence and physical impact. The purpose of this quasi-experimental study was to evaluate the effect of a supportive educative nursing system for self care and symptom control among older adults with non-severe knee osteoarthritis. A total of 87 subjects who met the inclusion criteria were recruited from two communities in Bangkok. Those older adults from Tukdang were assigned to be in the experimental group whereas those from the Jankasem community were assigned to be in the comparison group. The experimental group received 8 weeks of nursing intervention which applied a supportive-educative nursing system and self-efficacy theory. During the intervention period, the comparison group received no intervention. Data were collected by researcher before and after the intervention using a questionnaire.

According to the paired t-test and independent t-test, the experimental group had a significantly higher mean score of perceived knee osteoarthritis, meaning that they perceived their level of knee osteoarthritis more accurately than before the intervention and more accurately than comparison group. The experimental group had a significantly higher mean score of perceived self-efficacy, indicating that they perceived their level of self-efficacy more confidently than before the intervention and more confidently than the comparison group. The experimental group had a significantly higher mean score of outcome expectations, meaning that they perceived their level of outcome expectations more accurately than before the supportive educative nursing system and more perceived a greater benefit than the comparison group. The experimental group had a significantly higher mean score of outcome expectations, meaning that they performed their level of self-care behavior better than before supportive educative nursing system and practiced more accurately than comparison group. The experimental group had a significantly higher mean score of symptom control, meaning that they controlled their severity and body mass index (p -value $< .05$) and range of motion of the knee better than before the supportive educative nursing system and more efficiently than the comparison group.

Thus, the results of this study supported the use of this supportive educative nursing system in increasing self-care behavior and symptom control among older adults with knee osteoarthritis.

KEY WORDS: ELDERLY / KNEE OSTEOARTHRITIS / SUPPORTIVE EDUCATIVE
NURSING SYSTEM / SELF-CARE

133 pages.